

Lokalt ägandeskap i omställning till hållbara energisystem

Elin Slätmo, Nordregio
Johanna Liljenfeldt, Uppsala universitet
Louise Ögland, Nordregio

Guide till lokalsamhällen och beslutsfattare

Vad är lokalägd energi?

- Energin skapas och ägs inom ett geografiskt område
- Bidrar till klimatmålen och stärker socialt kapital i lokalsamhällen
- Ökar resiliens och energisäkerhet

Oklarheter kring lokalt ägandeskap

- Politiken
 - Finnes: Uttalad politisk vilja på EU-nivå
 - Sökes: Struktur och politiskt stöd i Sverige
- Betydelsen av det lokala ägandeskapet
- Hur skapas ett bra ägandeskap?

Så undersökte vi lokala aktörers roll i energiomställningen

- Möjligheter, risker, organisationsformer, ägandeformer, policyrekommendationer
- Intervjuer, workshops, och fallstudier
- Lärnätverk och referensgrupp
 - Med energiprojekt, forskare, offentliga aktörer och civilsamhällesaktörer

Fem fallstudier

RESULTATET:

Guide till lokalsamhällen och beslutsfattare

- Tre steg för att starta upp, driva och förnya gemensamma energiprojekt
- Sex rekommendationer till beslutsfattare och finansiärer

UPPSTART

Motivation
Organisering
Finansiering

GENOM- FÖRANDE

Ansvar
Kommunikation
Lokalisering

DRIFT OCH FÖRNYELSE

Dokumentation
Kompetensutveckling
Utvärdering

Steg 1: Uppstart

Motivation

- Samla en engagerad grupp med tydlig vision.
- Fördela ansvar och etablera struktur.
- Välj lämplig organisationsform.

Organisering

- Involvera lokala aktörer och intressenter.
- Bygg stöd hos kommuner och nätägare.
- Skapa en inkluderande process.

Finansiering och kompetens

- Sök förstudiebidrag och offentliga stöd.
- Säkerställ teknisk och juridisk expertis.
- Samverka med energikontor och rådgivare.

Steg 2: Genomförande

Fördela ansvar

- Tydlig rollfördelning och struktur.
- Skapa rutiner för drift och underhåll.
- Dokumentation och uppföljning.

Kommunikation

- Intern samordning och transparens.
- Engagera lokalsamhället och nyckelaktörer.
- Sprid information via relevanta kanaler.

Fysisk lokalisering

- Välj rätt plats utifrån behov och förutsättningar.
- Hantera tillstånd och bygglov.
- Säkerställ anslutning till elnätet.

Steg 3: Drift och förnyelse

Dokumentation och rutiner

- Säkerställ kontinuitet genom tydliga processer.
- Regelbunden uppföljning via rapporter och möten.
- Rekrytera och engagera nya medlemmar.

Kompetensutveckling

- Utbildning och erfarenhetsutbyte stärker projektet.

Utvärdering

- Följ upp mål och anpassa efter nya insikter.

Rekommendationer till politik och förvaltning

1. Tydligare regler för lokalt ägd energi
2. Samspel mellan offentlig planering och lokala initiativ
3. Inkluderande processer och rättvist ägande
4. Underlätta genom styrning och utbildning
5. Översyn av skatteregler
6. Dialog om ansvar för balans och compensation

Rekommendationer till regional nivå

Ta fram strategiska energiplaner som stödjer lokala energiprojekt, i dialog med lokalsamhällen.

Regionerna bör stärka regionala energikontor, utbilda aktörer och skapa flexibla ramverk.

Samordna mellan lokala initiativ, nätbolag och offentliga aktörer för energibalansering och krisberedskap.

Diskussionsfrågor

Nu vill vi höra från er.

I mindre grupper: presentera er och börja med första frågan. Sen tar ni frågorna som ni vill. Låt alla komma till tals. Vi återkopplar genom att alla grupper får dela med sig om viktigaste lärdomen eller ny insikt från passet.

- Har er kommun/region några lokalt ägda energiprojekt?
- Vad finns det för dialoger i era regioner kring lokala energiinitiativ och energigemenskaper? Vad behövs för att kunna driva frågan ytterligare?
- Vad ser ni för fördelar med en guide för lokalt ägda energiprojekt?
- Vilken av rekommendationerna tror ni är viktigast/vill ni prioritera, för att underlätta för fler initiativ för lokalt ägd energi?

Guide till lokalsamhällen och beslutsfattare

Scanna QR-koden för
att komma till guiden

